

UDENRIGSMINISTERIET

Samråd i Folketingets Europaudvalg den 2. marts 2007.

Retten af 1. instans' afgørelse af 12. december 2006 om OMPI/MKO's optagelse på EU's terrorliste

Indledende bemærkninger

Udvalget har bedt mig om at besvare to samrådsspørgsmål om MKO og EU's terrorlister. Da begge spørgsmål hænger sammen med afgørelsen fra EU's Ret i 1. instans af 12. december sidste år, vil jeg besvare de to spørgsmål samlet.

Rettens afgørelse vedrører organisationen OMPI. Den organisation har mange navne, herunder OMPI, PMOI og MEK, men jeg vil holde mig til det navn, som vi normalt anvender, nemlig MKO.

Der har været mange misforståelser om afgørelsens konsekvenser – både for MKO konkret og for EU's terrorlister generelt. Samtidig har Rådets ageren efter afgørelsen ført til en række spørgsmål her i udvalget om selve proceduren omkring EU's terrorlister.

For at sikre en fokuseret debat i dag, har jeg forud for dette samråd fremsendt et notat til udvalget om Rettens afgørelse og det efterfølgende forløb i Rådet.

Spørgsmål I

»Ministeren bedes

- 1) kommentere den dom, der den 12. december 2006 blev afsagt af EF-domstolen vedrørende placering af den iranske eksilgruppe Folkets Mujahediner (MKO) på EU's terrorliste,
- 2) redegøre for de konsekvenser, dommen får for udarbejdelsen af terrorlisten i fremtiden,
- 3) redegøre for eventuelle initiativer, Danmark vil tage i EU for at forbedre procedurerne i forbindelse med listernes udarbejdelse.«

Svar

Samrådsspørgsmål I har tre underspørgsmål, som jeg vil besvare hver for sig.

Jeg vil dog starte med at minde om, at EU's terrorlister blev etableret tilbage i 2001 og 2002 for at sikre, at EU-landene gennemførte Sikkerhedsrådets resolution 1373 bedst muligt. Resolutionen pålægger blandt andet FN's medlemsstater at indefryse midler, der tilhører terrorister og terrororganisationer. Men FN tog ikke stilling til, hvilke terrororganisationer eller terrorister, der var omfattet. Det var derfor op til de enkelte FN-medlemsstater selv at fastlægge dette.

Da en stor del af de forpligtelser, som resolutionen pålagde FN's medlemsstater, var EU kompetence, måtte disse forpligtelser gennemføres af EU. Og det var derfor EU, der måtte fastlægge, hvem der var omfattet.

Det var på den baggrund, at Rådet den 27. december 2001 vedtog fælles holdning 931 og en tilhørende forordning 2580 om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme. Det er på baggrund af denne fælles holdning og forordningen, at EU udarbejder lister over "personer, grupper og enheder, involveret i terrorhandlinger". Det, som vi i daglig tale kalder EU's terrorlister.

Den fælles holdning og forordningen indeholder kriterierne for, hvem der kan sættes på terrorlisterne. Det konkrete arbejde hermed finder sted i en arbejdsgruppe under Rådet. Da der er tale om terrorbekæmpelse, foregår dette arbejde selvsagt i fortrolighed. Alle beslutninger om at sætte personer eller organisationer på listen kræver enstemmighed.

Lad mig minde om, at vi også den gang havde en række drøftelser her i udvalget om EU's tiltag til bekæmpelse af terrorisme. På grundlag af disse drøftelser fik regeringen mandat til at stemme for de nævnte retsakter.

Det var et centralt element i drøftelserne den gang, at Folketinget selvfølgelig skulle give mandat til disse overordnede retsakter, men at Folketinget derefter ikke skulle inddrages i arbejdet med at udfylde de rammer, som blev etableret med disse overordnede retsakter. Derimod skulle Folketinget efterfølgende underrettes, når der skete ændringer på EU's terrorlister. På et samråd her i udvalget den 19. april 2002 redegjorde jeg for denne procedure, og der var i udvalget bred opbakning hertil. Regeringen har loyalt fuldt denne procedure siden.

[Underspørgsmål 1: Rettens afgørelse om MKO]

Det første spørgsmål vedrører Rettens afgørelse fra 12. december sidste år om MKO. Denne iranske organisation blev optaget på EU's terrorliste i maj 2002 i den første runde af optagelser efter listens etablering. Alle EU-lande var således enige om, at organisationen opfyldte kriterierne for at blive optaget på EU's terrorlister. Også en række af de andre navne, som organisationen anvender, herunder OMPI, blev optaget på listen. Siden da har Rådet halvårligt gennemgået EU's terrorliste, og hver gang er MKO blevet fastholdt på listen.

I 2002 anlagde MKO i 2002 sag ved EU's Ret i 1. Instans mod Rådet med påstand om annullering af Rådets beslutning om optagelse af organisationen på EU's terrorliste. Som omtalt i det fremsendte notat underkendte Retten den 12. december 2006 Rådets afgørelse, fordi afgørelsen led af proceduremæssige

mangler. Retten fandt blandt andet, at afgørelsen ikke var tilstrækkeligt begrundet, og at de berørte parters ret til høring ikke var blevet iagttaget.

Retten tog derimod ikke stilling til det materielle grundlag for MKO's optagelse på EU's terrorliste. Retten har således ikke udtalt sig, om MKO er en terrororganisation eller ej.

Rådets Juridiske Tjeneste har analyseret dommen nærmere og nåede frem til den konklusion, at Retten alene annullerede den dagældende rådsbeslutning [2005/930]. Retten underkendte således ikke en efterfølgende rådsbeslutning [2006/379 af 29. maj 2006], som fastholdt MKO på EU's terrorliste.

Det betyder, at der fortsat er en rådsbeslutning i kraft om optagelse af MKO på EU's terrorliste, og at organisationen derfor ikke er taget af listen. Der er derfor ikke tale om – som nogle tror – at dommen betød, at MKO's midler skulle frigives.

Jeg kan oplyse, at EU-landene - umiddelbart efter domsafsigelsen - foretog det rutinemæssige halvårslige gennemsyn af EU's terrorliste. Og at der fortsat var enighed om, at MKO opfyldte kriterierne for at være placeret på terrorlisterne. Alle EU-lande er således også efter dommen enige om, at MKO er en terrororganisation.

[brev til MKO]

Med hensyn til de processuelle mangler har Rådets Juridiske Tjeneste i det udleverede notat anført, hvilke proceduremæssige krav Retten stiller til EU i forbindelse med optagelse af personer og organisationer på terrorlisterne.

Personerne og grupperne skal blandt andet informeres om, at de er optaget på EU's terrorliste, og at deres midler er blevet indefrosset. Endvidere skal de have mulighed for at komme med indvendinger mod grundlaget for EU's beslutning om at opføre dem på terrorlisten.

For at efterleve EF-rettens afgørelse måtte EU sende et brev til MKO med oplysning om Rådets beslutning i december om MKO's fortsatte optagelse på EU's terrorliste. Brevet indeholdt en uklassificeret begrundelse for MKO's optagelse på terrorlisten. Samtidig fik MKO mulighed for inden 1 måned at fremkomme med indsigelser mod EU-beslutningen. Derefter vil EU – i lyset af MKO's materiale – på ny drøfte MKO's optagelse på EU's terrorliste. Det vil senest ske i forbindelse med den næste den halvårslige gennemgang af EU's terrorlister.

Det brev, der blev godkendt som a-punkt på Ecofin-mødet den 30. januar 2007 og sendt til MKO var således alene en efterlevelse af de proceduremæssige krav, som Retten havde opstillet. Det er således en misforståelse, hvis man tror, at brevet indeholder en frist for, hvornår MKO på ny vil blive optaget på EU's terrorliste, da MKO som nævnt aldrig har været taget af listen.

[Underspørgsmål 2: ændring af EU-procedurer]

Dette bringer mig til det andet underspørgsmål om dommens konsekvenser for EU's procedurer i forbindelse med optagelse på EU's terrorlister.

Det spørgsmål kan besvares meget kort. EU vil selvsagt rette sig efter Rettens afgørelse. Det betyder, at fremtidige optagelse af personer eller organisationer på EU's terrorlister vil ske i overensstemmelse med den procedure, som Retten har fastlagt. De pågældende vil således modtage oplysning om, at de er optaget

på listerne samt få mulighed for at fremkomme med argumenter for, hvorfor de ikke bør stå på listerne.

[Underspørgsmål 3: regeringens initiativer]

Det tredje og sidste underspørgsmål vedrører regeringens eventuelle initiativer.

Udgangspunktet for regeringens arbejde også med EU's terrorlister er, at bekæmpelse af terrorisme skal ske i overensstemmelse med gældende folkeret, herunder med fuld respekt af menneskerettighederne. Regeringens aktive politik på dette område førte blandt andet til, at FN's Sikkerhedsråd under det danske medlemskab vedtog en resolution om de-listing, som forbedrede retssikkerhedsgarantierne for de personer og grupper, der er optaget på FN's terrorliste.

EU's lister indeholdt allerede fra starten betydelige retssikkerhedsgarantier. En af disse er den halvårlige gennemgang af listerne, som skal foretages. En anden er muligheden for at få en konkret optagelse på listerne prøvet af EU's domstole.

Den politik for styrkelse af menneskerettighederne, som regeringen førte og fører i FN, fører regeringen selv sagt også i EU-regi. Her har man allerede for flere måneder siden – dvs. før Rettens afgørelse i MKO-sagen – påbegyndt en proces til styrkelse af retssikkerhedsaspekterne i forbindelse med EU's terrorlister.

Rettens afgørelse har bidraget til dels at aktualisere problemstillingen, dels at fremme EU's egne overvejelser, så der forhåbentligt inden kort tid er etableret nye EU-procedurer for optagelse af personer eller grupper på EU's terrorlister.

Som sagt er arbejdet fortsat undervejs, men forbedringerne forventes grundlæggende at bestå i udarbejdelse af uklassificerede begrundelser, forbedret information, partshøring, flere faste gennemgange af hele listen samt oprettelse af et kontaktpunkt i EU, hvor personer og grupper på listen kan rette henvendelse. Der er tale om et stort arbejde, hvor der skal findes løsninger på mange praktiske problemer. F.eks. er spørgsmålet om øget information ikke let. Hvordan skal man oplyse en terrorist om, at han er optaget på EU's terrorliste og hans midler indefrosset, hvis han er gået under jorden.

De procedurer skal til sin tid godkendes af Rådet. Jeg vil vende tilbage til udvalget i forbindelse med Rådets behandling heraf.

Spørgsmål O

» Inden der træffes yderligere beslutninger i sagen om den iranske modstandsbevægelses (PMOI) placering på EU's terrorlister bedes udenrigsministeren redegøre for forløbet omkring og indholdet i Rådets (Ecofin) opfølgning den 30. januar 2007 af dommen om PMOI (T-228/02), samt om den danske regerings position, jf. vedlagte uddrag fra Rådets pressemeddelelse om rådsmødet (Ecofin) den 30. januar 2007.«

Svar

For så vidt angår samrådsspørgsmål O skal jeg henvise til mit svar på det forudgående spørgsmål og til det udleverede notat om sagen.

Jeg vil dog fremhæve, at det brev til MKO, der blev godkendt som a-punkt på Ecofin-mødet den 30. januar 2007, blev sendt som led i efterlevelsen af Rettens afgørelse fra december sidste år. Det er således en misforståelse, hvis man tror, at brevet indeholder en frist for, hvornår MKO på ny vil blive optaget på EU's terrorliste, da MKO som tidligere nævnt aldrig har været taget af listen.

Jeg skal også fremhæve, at udvalget ikke blev inddraget i behandlingen af udkastet til brev til MKO, da der dels var tale om en efterlevelse af Rettens afgørelse, dels var tale om et konkret spørgsmål vedrørende optagelse på EU's terrorlister. I overensstemmelse med forståelsen fra april 2002, som jeg tidligere har beskrevet, inddrages udvalget ikke i en sådan konkret udfyldning af rammerne for EU's terrorbekæmpelse.